

Zamordowani bohaterowie odzyskują nazwiska

Znamy nazwiska odnalezionych Żołnierzy Wyklętych. Wśród nich "Zapora" i "Łupaszka"

Znamy nazwiska odnalezionych Żołnierzy Wyklętych. Wśród nich "Zapora" i "Łupaszka"

Hieronim Dekutowski "Zapora", Zygmunt Szendzielarz "Łupaszka", Władysław Borowiec "Żbik", Henryk Borowy-Borowski "Trzmiel", Zygfryd Kuliński, Józef Łukaszewicz, Henryk Pawłowski, Wacław Walicki i Ryszard Widelski - to dziewięć zidentyfikowanych ofiar komunistycznego terroru, których szczątki znaleziono na tzw. Łączce. Nazwiska polskich bohaterów, zamordowanych przez komunistów, ogłosił Instytut Pamięci Narodowej.

– Osoby, które miały zniknąć z polskiej historii, powróciły do tej historii. Każde kolejne nazwisko powoduje, że to, co chcieli osiągnąć zbrodniarze, czyli zapomnienie, zostaje przewyciężone. Powracają ludzie, powraca historia ich życia – powiedział podczas czwartkowej uroczystości w Centrum Edukacyjnym IPN w Warszawie prezes IPN Łukasz Kamiński.

Hortus conclusus

Przemysław Dakowicz

Ja, Vigilius Lodziensis, stróż nocny
niedosypiający w Polsce, czyli nigdzie,
w bezsennym zwidzie szarawej
godziny, kiedy zmierzch głowy
zdejmuje gipsowym aniołom, w ogród
wstąpiłem i przemierzając puste ścieżki,
szukałem dla siebie kwatery. Żywe,
rozgłośnie jest ciało miasta, lecz intra
muros tylko cisza z tobą gadać będzie.

Krokiem bieżałem śpiesznym, bo wieczór
wchodził i znikał, zapadał się widzialny
świat. Śnieg skrzypiał mi pod butem,
mróz skubał kości, myśl w te się układała
słowa: gdzież ci kwatery? gdzie domu,
pośłania, leża, barłogu? tu cisza bieli,
szmery mroku, tu pusty sklep, licha spelunka
ze stalaktytem mrozu u szarej powały,
u czarnego sufitu, pod drżącym niebem
Północy, pod zimną ścianą Wschodu.
Mimo to szedłem, krokiem szedłem żwawym
tam, gdzie kolumny, stelle, architrawy
pod czapą śniegu rosną z nagiej ziemi,
tam biegłem, śpiesząc zwodzonymi
mosty, kobiercami kwiatów zgniłych,
niewidzialnych, których korzenie, snem

zmorzone, pod ziemią rosły, tam, w ziemi,
się grzały, byłem niesiony, w śnieg
się zapadałem, bo noc zapadła, mało co
widziałem, lecz droga moja tak mi była
znana, że z zawiązanym okiem trafiłbym
po zmroku, gdyby za rękę ktoś mnie
powiódł w ciszy. Taka to podróż była
niesłychana, taka pielgrzymka, nocna
eskapada pod senną chmurą, w zaspach,
w zapomnieniu, wędrówka blada, z biodrem
przetrażonym, z kością skubiącą, z szczękającą
szczęką, z zębem spróchniałym, ze zwichniętą
ręką, z nogą złamaną, wleczoną po lodzie,
w ciemnościach, w ciszy, o głodzie i chłodzie,
bez przewodnika, z astrolabium żalu, z solą
w krwawym oku. A przecie szedłem

w całunowej bieli, w wieczornym kirze,
z lampką pamiętania w kwaterę brata
mego, w moje własne leże, w pielesze
zimne, zmarzlinami skute, w dół śmiechu,
w dom ten bezdomny, w zapomnienia ściany.

Biegnać pytałem: czyli brat twój cały?

czy ci się brata krzyki nie zwidziały,

czy ci się jęki nie śniły w ogrodzie,

gdy słońce grzało, gdy nad łąką leśną

motyl polatał i kwiat woń rozsiewał?

czy żyjesz jeszcze, czy wchodzisz

do grobu? Lecz dążyłem dalej, pewien,

że wołano, a mnie być przyszło stróżem brata mego.

A brata miałem, bracia, szalonego, brata,

co życie postawił na szali i życie przegrał,

ale je ocalił, a będąc martwy żył i wołał

gromko, bym bieżał, pędził, szukał go
po zmroku, wstrząsany łkaniem, z solą
w krwawym oku. Sam głowę chciałem
złożyć gdzieś pod krzakiem, na zimnej płycie,
w glinie, pośród liści, gdzie jeź samotnik
wydeptuje ścieżki, gdzie kret tunele
w czarnej kopie ziemi, zajęc w korzenie
stuka i wiewiórka w szeleście mieszka,
stale będąc w ruchu. Szedłem przez ogród,
a nie mogłem znaleźć domostwa brata i własnej
kwatery. I wydał mi się ogród labiryntem
(mosty zwodzone i zwodzeni stróże),
chodziłem w kółko, miałem coś z błędniakiem,
ziemia nade mną zamknęła się z hukiem
i głos przemówił: mieszkamy tu w dole,
w powietrzu znajdziesz nas, znajdziesz

i w wodzie, w ogniu, w pogoni wiatru,
w drzew skrzypieniu, mieszkamy nigdzie,
nasz barłóg w ciemności, szumią nasze kości
w poszyciu leśnym, z łąką dobrą w zgodzie
żyjemy tu, warstwa na warstwie. Biegłem,
śpieszyłem, brnąłem w kopne śniegi, w błędne aleje,
w ścieżki rozwidlone, w ciemność, zbyt ciemną
dla poszukiwaczy, przez powalone pnie, błotne
kałuże, przestrzenie ciasne, okna blindowane,
w krzyki i płacze, w podzwanianie kluczy,
w judaszu srebrnym w krwawe oko nocy,
w ziemiste ciała, w zatrzaśniętą bramę
i w miasta żywą, rozjątrzoną ranę.